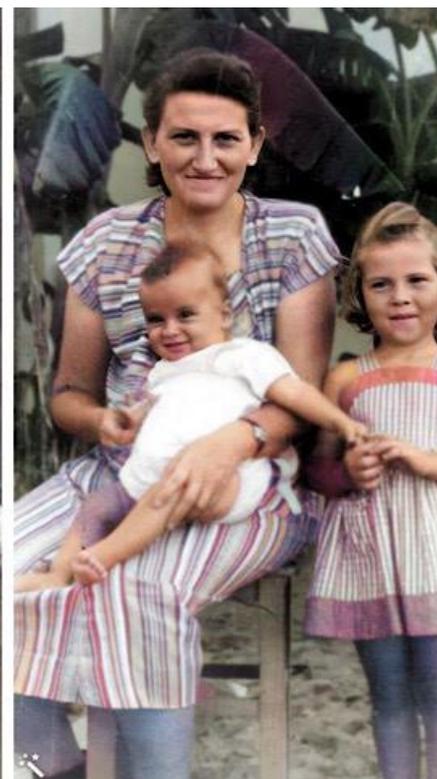

מצמרר: קונצרט לזכרה של רחלה אולבסקי ז"ל
שניגנה בתזמורת הנשים באושוויץ

את הקונצרט, אותו יזמו בנה ובתה של רחלה ז"ל שניגנה באושוויץ במנדולינה,
תנגן סימפונט רעננה והוא ילווה במצגת לזכרה

06:53 5.10.21
מאת: מור גפני דור, צומת השרון רעננה

מימין: רחלה אולבסקי ז"ל וילדיה יוכי ואריה, רחלה אולבסקי בצעירותה והמנדולינה של רחלה

את המנגינה הזו אי אפשר להפסיק: ביום חמישי הקרוב תקיים סימפונט רעננה קונצרט מחווה מרגש בשם "המנדולינה של רחלה", שילווה במצגת לזכרה של רחלה אולבסקי ז"ל, שניגנה במנדולינה בתזמורת הנשים באושוויץ. הקונצרט יתקיים לציון 100 שנים להולדתה של רחלה ז"ל. מי שעומדים מאחורי היוזמה לקונצרט הם ילדיה של רחלה, יוכי ריץ-אולבסקי תושבת רעננה ואריה אולבסקי תושב הרצליה, שעוסקים בהנצחת השואה וחברים בארגון שארית הפליטה ברגן-בלזן בישראל. השניים שיתפו ברעיון את מנכ"לית הסימפונט אורית פוגל-שפרן, שארגנה ברגישות רבה את הפקת הקונצרט.

"אמא שלי הייתה אישה אופטימית ומיוחדת במינה", מספרת יוכי. "גדלנו בבית שמח ומלא במוזיקה, הורינו היו ניצולי שואה שדיברו ותמיד הדגישו את הצד של החברות והאופטימיות. היום אני מסתכלת על זה מזווית ראייה של אדם מבוגר – איך אנשים שהיו ממש בשאלו תחתית התעשתו והשתקמו. הם החליטו לבחור בחיים למרות כל מה שעברו וידעו להעריך את זה."

רחלה אולבסקי ז"ל וילדיה יוכי ואריה. צילום באדיבות המשפחה

יוכי ואריה מדגישים שניהם כי גדלו בבית בו המוזיקה הייתה נוכחת ומוערכת. "אמא לימדה אותנו שמוזיקה היא גורם משמעותי שמביא יופי לעולם, מרפא את הנפש ומעצים אותה", אומרת יוכי, "מגיל צעיר היא לימדה אותנו שאדם שמנגן ברחוב הוא לא מקבץ נדבות, אלא הוא עושה את מה שהוא יודע לעשות הכי טוב, ולכן לא יקרה מצב שמישהו מהמשפחה שלנו או החברים שגדלו אצלנו בבית, יעבור ליד אדם כזה ולא ישים לו כסף".

בנוסף מסבירים האחים כי החשיבות העיקרית בקונצרט היא הנצחת הסיפור, שבקרוב לא יהיה מי שיספר אותו. הקונצרט, ובו גם יצירות שנוגנו בתזמורת הנשים היא, ילווה במצגת על פי סיפור חייה המופלא של אמם, שהתפרסם כספר בשם "**אסור לבכות כאן!**" ותורגם בין היתר גם לאנגלית וגרמנית. המצגת כוללת קטעים משני ראיונות בלעדיים לרגל האירוע עם שתי חברות התזמורת, חברותיה בלב ונפש של רחלה, אשר חיות בישראל ובלונדון. וכן קטעים בקולה האותנטי של רחלה עצמה, מתוך עדותה ב"יד ושם".

המנדולינה של רחלה אולבסקי ז"ל

אריה מסביר: "המצגת מתארת את קורות חייה המרתקים מאז ילדותה המאושרת בפולין, דרך הינצלותה ממוות באמצעות הנגינה בתזמורת הנשים בניצוחה של אלמה רוזה לצד המשרפות באושוויץ, החברות המופלאה בתנאים קשים ביותר של בנות התזמורת היהודיות שגורשו מאושוויץ למחנה הריכוז הידוע לשמצה ברגן-בלזן, השחרור בידי הצבא הבריטי, הקמת משפחתה החדשה במחנה העקורים התוסס חיים בברגן-בלזן, עלייתה לישראל ובניית חייה החדשים". יוכי מוסיפה: "מאז שפורסם הספר, מחלקות מוזיקה מאוניברסיטאות בכל העולם מבקשות עותקים והנושא של תזמורת הנשים של אושוויץ נלמד מהזווית של אמא".

תזמורת הנשים באושוויץ הוקמה ביוני 1943 על ידי המורה הפולנייה למוזיקה זופיה צ'ייקובסקה במחנה הריכוז אושוויץ, לפי צו של האֶס-אֶס (מקור: ויקיפדיה). התזמורת מנתה למעלה מ-40 אסירות, שחברותן בתזמורת הגנה עליהן מפני שליחה לתאי הגזים והעבדתן למוות. קצינת האֶס-אֶס וחובבת המוזיקה מריה מנדל, תמכה בתזמורת. מנדל, שהייתה המפקדת הלא רשמית של מחנה הנשים באושוויץ-בירקנאו החל מחודש אוקטובר 1942, פעלה גם להקמת צריף מיוחד סמוך למסלול שהוביל לתאי הגזים עבור הנגניות בתזמורת. הצריף, שנשא את המספר 12, ומסתיו 1943 את המספר 7, הכיל מקום רחצה ותנור להגנה על כלי הנגינה מפני לחות. התזמורת ניגנה בשער המחנה בשעות יציאתם וחזרתם של עובדי המחנה.

על הקונצרט תנצח **קרן קגרליצקי** הכשרונית, המשנה למנהל המוסיקלי, שנבחרה לתפקיד מאחר והיא הזכירה לאחים את דמותה של המנצחת המיתולוגית של אותה תזמורת – אלמה רוזה. בנוסף ינגן בקונצרט אמן המנדולינה **יעקב (יקי) ראובן**, שמגיע במיוחד מספרד לנגן את חלקה של רחלה בתזמורת, ואף סייע בשיקום המנדולינה המקורית שתשתתף ותוצג בקונצרט.